

Simhopp

Tord Anderson – simhoppseleganten

”Han var den store eleganten och han var superseriös”. Så svarar hans kolleger inom simhoppningen när man ställer frågan ” Vad som karakteriserade Tord Anderson som simhoppare och idrottsman”. Elegansen i simhoppningen, som var Tord Anderson speciella kännetecken hade varit ett särtecken för de bästa simhopparna ända sedan simhoppningen kom med i de olympiska tävlings-sammanhangen 1904. När vi skruvar fram klockan till våra dagar - ja då har sporten gått mer åt det akrobatiska hållet. Men mer om det längre fram.

Så här började det

De flesta simkarriärer eller för all del också simhoppkarriärer för Malmöbor födda på 10-20-30-40-talet utspringer för Ribersborgs Kallbadhus. För Tord Anderson är det precis på samma sätt. En tidigare ordförande i Malmö Simsällskap – en herr Carling – bodde granne till Tords familj och det var han som påverkade att den unge gossen Anderson skulle börja simma. Detta gjorde att Tord tog sitt första pris i simning som 5-åring. Men han hade redan tidigare haft kontakt med simningen.

Skrönan säger att det ofödda barnet Anderson redan innan han såg dagens ljus var medlem i Malmö Simsällskap. Birger Buhre hade hittat någon form av kommunsatsning som betalade sig starkt

FAKTA

Namn: Tord Anderson

Klubb: Malmö Simsällskap

Idrott: Simhopp men också simning, golf, och vindsurfing.

Född: 11 mars 1942 – fyllde 75 år 2017

Familj: Hustrun Margareta, Barnen Jenny -71, Lisa -74 och Linus -77

Utbildning: 4-årigt gymnasium på Latinskolan, Malmö och Ingenjörsutbildning på Chalmers i Göteborg

Föräldrar: Mamma Ingrid, gymnast och medlem i den svenska uppvisningstruppen på OS 1936 och pappa Sten som simmade, simhoppade och var gymnast.

Uppvuxen: I Malmö på Beridargatan

om man anmälde gravida kvinnor till simskoleverksamheten. Så kom det sig att Tord mitt under brinnande världskrig stod i kö för en plats i Malmö Simsällskap. Något som han var lyckligt ovetande om. Birger Buhre var ju en innovatör på alla sätt. Detta var ett!!

Tord upptäckte tidigt glädjen och nyttan med svikten på Ribban. En svikt som var utformade efter dåtidens regler och material. Nutidens aluminiumsvikter var långt borta. Den gången var det träsvikt med kokosmatta som gällde.

EM-prispallen i Utrecht 1966 när Tord Anderson tog silver.

Men det skulle gå många år innan han blev riktigt biten av simhoppningen. Det var först när Simhallsbadet öppnade 1956 och förste badmästaren Östen Östman startade en simhoppsskola för Malmöbarnen. Ett helt igenom kommunalt initiativ med andra ord. Otänkbart i dagens konkurrensgranskande tider. Men ganska snabbt övergick den kommunala verksamheten till klubbverksamhet. Malmö Simsällskap hade traditioner långt tillbaka av simhopp och man tog upp det tidigt i Simhallsbadet. MS hade ju redan 1911 fått sin första svenske mästare på herrsidan och det var inte i simning utan i simhopp. Alvin Carlsson hette stjärnan den

gången. Han var också Malmö Simsällskaps förste OS-deltagare när han OS-debuterade på Solskensolympiaden i Stockholm 1912, året efter SM-guldet.

Det var ju så att när Simhallsbadet kom till på 50-talet delade Malmö Simsällskap och SK Ran upp idrotterna – som inte tillhörde kappsimningen. Ran tog hand om vattenpolon och MS om simhoppningen. Hur Limhamns Sällskap kom ut ur dessa diskussioner förtäljer inte historien.

För Tords del blev det inte bara simhopp åren efter Simhallsbadet hade öppnat. Det var också mycket simning på dagsprogrammet. I medaljskör-

den finns DM-medaljer i lagkamp - på 4x100m fritt från mitten och slutet av 50-talet.

Träningsmässigt var mycket *"Trial and error"* i Simhallsbadet. Simhoppssprofilen Lennart *"Stålis"* Lindén – som hade börjat med simhopp i kanalen nedanför Savoy på 40-talet och hoppat för småslantar när Rundan tuffade förbi - fanns ju med på kanten och för all del också i vattnet.

Men det var inte bara simhoppning av traditionell typ som stod på programmet. En avknoppning till den mer välkända tävlingshoppningen är skämthoppningen. En på 50 och 60-talet väldigt populär konstform som simhoppare kunde ägna sig åt när man vill ha roligt men också för att tjäna lite pengar. Egentligen hade konstformen startat på tidigt 1900-tal. Detta när akrobathoppare – bl.a. många svenskar hade hoppat från broar, kranar och torn i USA. I det gänget av fantasifulla simhoppare fanns inte bara *"Stålis"* och Tord men också den välkände bärnstensentusiasten Leif Brost.

Tord Anderson listar

"Mina tre stora idrottsliga ögonblick":

1. Silvermedaljen på EM 1966. Mitt största bästa och vackraste idrottsögonblick.
2. Vid ett tillfälle när jag står på prispallen i italienska Bolzano. Världens mest prestigefyllda simhoppstävling den gången, utöver de internationella mästerskapen – tillsammans med hemmahopparna Klaus Dibiasi och Georgi Cagnotto – världens bästa simhoppare. Stort för en simhoppare från Malme....
3. Ett SM inomhus i Göteborg då jag får en 10 poängare efter ett hopp på 1:an – ett 1 ½ tyska i gruppering – av domaren Birthe Hansen. Det var en bekräftelse av yppersta klass att jag gjort något riktigt bra. Visserligen har jag fått 10:or både förr och senare men att få den av legenden Birthe Hansen – var stort på riktigt.

Simhopp på riktigt allvar för Tord Anderson blev det när studierna i Göteborg och på Chalmers inleddes något år in på 60-talet. Ett träningsgång be-

Tord som svensk fanbärare i USA följd av tränaren Gunnel Weinås

stående av Harald Hansson på kanten. Norske Roar Lökken, Christer Sandstedt, Jan Erik Ewald (Malme-hopparen) och sedermera också Ulrika Knape och andra blev till en stor stimulans. Mycket av livet i Göteborg rörde sig runt Chalmers, simhopp och kompisgänget. Många gånger gick simhoppningen före studierna.

Harald Hansson var inget simhoppsgeni – men han hade en stor fördel i trycker Tord på – när vi träffas. *"Han fanns alltid på plats och var väldigt intresserad och engagerad."*

Harald Hansson var bror till förre simhopparen och pistolskytten Hans Hansson (Hans var gift med Birthe Hansson) – så det fanns inbäddad simhoppstradition också i Harald.

Genombrottet på nationell nivå för Tord som

simhoppare kom sent - som 23-åring. Då kom det första SM-guldet. Då 1965 hade det gått hela 51 år sedan det senaste skånska SM-guldet (Gösta Sjöberg i varierande hopp 1914)

Idrottsliga meriter

EM- silver på 3 meters svikten 1966

OS-7:a 1968

EM-deltagare 1970

25 stycken SM-guld (13 st inomhus på 1-3-Höga och 12 st på 3-Höga)

Skånes Simförbunds guldmedalj 1965 och 1966 (Bästa prestationen i skånsk simidrott)

Första SM-guldet kom som sagt 1965 och redan året efter – kom det internationella genombrott men också peaken i Tords hoppkarriär. Vid Europamästerskapen i Utrecht 1966. Det blev silver på 3 meters svikten efter ryssen Vladimir Vasin. Medaljen kom som en blixt från en klar himmel. Ingen hade räknat med Tord i det läget. Den där dagen i Holland stämde allt. Hoppen satt som dom skulle och serien var så pass avancerad att den räckte ända upp på prispallen.

Två år senare, 1968, var det dags för den olympiska debuten. Där blev det en sjundeplats i svikthopp, i Mexiko City.

Den 13 juni 1973 gjorde Tord Anderson sin sista tävling som simhoppare. Det var en 4-landskamp mellan Sverige, Tyskland, Storbritannien och Österrike. Han vann både 3:an och 10:an eller rättare sagt svikthoppet på 3 meters och Höga hopp. Dagen efter började han sitt första fasta jobb på Nils P Lundh och simhoppningen var historia. Då var han precis fyllda 31 år.

Yrkesbanan i livet slutade för Tords del när han var 65 år. Han avrundade med kalkylchefsjobbet på NCC och med Öresundsbron. En bra avslutning av den yrkesmässiga banan.

Efter den aktiva simhoppskarriären har två andra idrotter fångat Tords intresse. Vindsurfingen men då mest som brädbyggare. Han var lite av pionjär på området och har byggt över 100 brädor. Efter

Prisutdelning i Fort Lauderdale – på Swimming Hall of Fame

brädbyggerperioden har det varit golf för hela slanten. Spel på Söderslätts GK och nästgårds hemma i Skanör – på Flommens GK. Handikapp på fyra visar att det har funnits mycket talang och träning också i den idrotten.

Kuriosa om Tord Anderson

Slutade sin simhoppskarriär samma dag som han fick ett fast jobb – 14 juni 1973. Arbetsplatsen den gången var byggföretaget Nils P Lundh.

När du hör talas om Stens brygga i Skanör där det förhoppningsvis skall byggas ett badhus någon gång – då är den uppkallade efter Tords pappa som under år fixade och trixade med bryggan som glatt generationen av badare i Skanör.

Svåraste hoppet som han gjorde i sin karriär var 1 ½ volt framåt med 3 skruvar – svårighetsgrad 2,9. Idag kan simhopparna i den yppersta världseliten kalkylera upp till 4,8 i svårighetsgrad.

Som 5-åring hoppade han från 5-meters trampolinerna på Ribban. Landade på magen och tappade luften helt. Den som plockade upp den utpumpade Tord var Rans polospelare – Åke Whilney. På senare dagar känd TV-profil.

Tord om simhoppningen idag contra 60-talet

”Idag är simhoppningen väldigt mycket akrobatik. Nya material i sviktar, en träning som har lyft till nya nivåer. Grundläggande är strävan att prioritera svårighetsgrader idag och kanske inte elegans på samma sätt som förr.”

Tord om det vackra i hoppningen

”När man får uppleva Isanderska hoppet med en halv volt. Ett hopp som bygger till 95% på skönhet och känsla och inte på någon form av akrobatik – ja då är simhoppningen som vackrast. Ja rentutav en konstform.”

Internationella simhoppsgrenar i simhoppsgrenar (på världsmästerskap)

1 meters svikt

3 meters svikt

Höga hopp (10 meters trampolin)

3 meters syncro

10 meters syncro

High Diving herrar 27 meter – damer 20 meter

Röster om Tord Anderson

Pär Berg – mångårig simhoppstränare i Malmö och landslaget

Jag var så pass ung att jag knapp har sett Tord hoppa. Men det jag kommer ihåg var att han hade en

otrolig elegans i sin hoppning. Han var inget krutpaket utan en hoppare av den av gamla skolan – som sagt mycket elegant och stilren i sin simhoppning.

Ulrika Knappe - OS- guldmedaljör och Förbundskapten

Tord och jag tränade massor tillsammans i Göteborg. Han var verkligen en elegant simhoppare. En elegans som nu är på väg tillbaka igen - efter år av akrobatik som fokus. Tord hjälpte mig mycket med min träning och förståelse av simhoppning. Det där *”att se hoppet”* – dvs att titta rätt efter varje volt och ge huvudet rätt position – lärde han mig verkligen och det hade jag stor nytta av. Tord var en riktigt bra träningskompis – minns jag.

Mats Lindberg – 26 SM-guld i simhopp och internationell simhoppssdelegat

Tord är på dagen nio år äldre än mig. I slutet av hans karriär blev vi riktiga konkurrenter. Han älskade simhoppning, var tongivande i det svenska simhoppargänget under ganska många år. Ja en riktig ledartyp. Vi trivdes ypperligt ihop fast det var en stor ålderskillnad men den märkte man inte av.

Christer Sandstedt – mångårig träningskompis och konkurrent

Jag satte igång lite före Tord. Jag var inte alls lika seriös. Jag tyckte det var kul att träna juni, juli och augusti – för att komma med till mästerskapen på internationell nivå eller landskamper. Tord var seriös. Tränade ordentligt hela året. Vi inspirerade också yngre att börja med hoppningen. Ulrika Knappe var en av dem. Vi lockade henne från simningen och seglingen. Hon märkte att vi hade mycket roligare i simhoppningen.

Tord och jag supportade alltid varann. Speciellt när vi skulle kvala in till mästerskap. I detta kunde finnas ett och annat hyss!

Sen var det ju det den där om klippningen i Österrike. Tords fru Maggie var inte glad efteråt och Tord fick gå med mössa och hatt flera veckor efter den händelsen. Men det är som sagt vad en helt annan historia...

Lennart ”Stålis” Lindén – Simhoppare, tränare och skämthoppare av rang.

Tord och jag – ofta tillsammans med Christer Sandstedt eller på senare tid tillsammans med den unge Pär Berg har gjort massor med skämthoppsuppvisningar. Tord var inte lika vild och galen som undertecknad men en fantastisk partner och när det kom till simhopp på riktigt så var han en elegant. Noga och seriös med allt han företog sig. Något som också har visat sig när han fortsatte med vindsurfing och golf. En perfektionist helt enkelt.

Men jag minns bäst våra skämthoppsnummer som ” *Mannen utan fruktan*”, ” *Vilden från Borneo*” och andra galenskaper. Nummer som i sin grund såg likadana ut men när det kom till utförande kunde skilja som dag och natt.

Hur svensk simhopp föddes och speciellt om Ernst Brandsten och Greta Johansson.

Ernst Brandsten föddes 1883 i Karlskoga. Födelseplatsen för mer än en svensk toppsimhoppare! På hans födelseattest stod Anderson och trots att han inte kom från Stockholm så kom han via sitt jobb som sjöman i kontakt med simhoppning strax efter sekelskiftet. Under sina resor i USA så tog han jobb som simhoppare och likt den tidens äventyrare hoppade han från kranar, båtar och andra höga höjder. Lagom till OS i Stockholm 1912 intog han huvudstaden och lyckades få hyfsad ordning på sin simhoppning. Han lyckades bli sjua på OS men hans största vinst på tävlingarna var kvinnan i sitt liv – Greta Johansson, OS-segarinnan i simhopp och Sveriges första kvinnliga OS-segarinna. Tillsammans med henne tog han sig till USA året efter OS – dvs. 1913 och fick jobb på Stanford University.

Dit hade han lockats av en annan svensk nämligen Arvid ”*Sparven*” Spångberg som efter OS 1908 hade fått ett liknande jobb på ett universitet utanför New York. Vid tiden för detta så skall tilläggas att Sverige ledde simhoppningen i världen och

Tord Anderson 2017.

Brandsten tog massor med kunskap med sig till USA och än idag så betecknas han som den amerikanska simhoppningens fader.

Simhoppningen gjorde OS-debut 1904 för herrar och redan 1912 adderades damerna till tävlingen

Redan vid sitt första OS som coach - 1920 – tog hans simhoppare från Stanford alla medaljer som stod på spel och sedan fick Brandsten fortsatt förtroende som olympisk coach för USA alla spel t.o.m. 1932.

Värt att nämna är naturligtvis att hans samarbete med hustrun Greta – som under många år stod vid hans sida som tränare och deras arbete gav USA en världshegemoni inom simhoppningen fram till 1990-talet då Kina tog över ledarskapet. Men vi skall inte glömma att under de första åren av 1900-talet var simhoppningens vaggla förlagd i Sverige.

Brandstens historia är tätt sammanflätat med amerikansk simhoppning och han dog 1965. Hustrun Greta levde fram till 1978. (se gärna filmen – ”*Guld-Greta - en hisnande kärlekshistoria*” av Jens Lind – finns på SvT –play)